

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja

Druk nr 1806

Warszawa, 11 kwietnia 2003 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy

- o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania

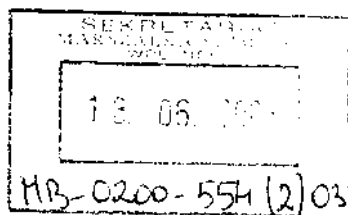
Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Eugeniusza Czykwina.

(-) Tadeusz Badach; (-) Magdalena Banaś; (-) Anna Bańkowska; (-) Renata Basta; (-) Krzysztof Baszczyński; (-) Elżbieta Bolek; (-) Bronisław Cieślak; (-) Barbara Ciruk; (-) Aleksander Czuż; (-) Eugeniusz Czykwini; (-) Bronisław Dankowski; (-) Bogdan Derwich; (-) Wojciech Długoborski; (-) Sebastian Florek; (-) Anna Górna-Kubacka; (-) Krystyna Herman; (-) Marian Janicki; (-) Elżbieta Jankowska; (-) Michał Kaczmarek; (-) Zbigniew Kruteczenko; (-) Stanisław Kurpiewski; (-) Wacław Martyniuk; (-) Czesław Marzec; (-) Aldona Michałak; (-) Olgierd Poniżnik; (-) Franciszek Potulski; (-) Andrzej Różański; (-) Joanna Senyszyn; (-) Izabella Sierakowska; (-) Joanna Sosnowska; (-) Marian Stępień; (-) Jan Szymański; (-) Tadeusz Tomaszewski; (-) Michał Turkiewicz; (-) Ryszard Ulicki; (-) Marcin Wnuk; (-) Edward Wojtalik; (-) Franciszek Wołowicz; (-) Andrzej Zając; (-) Jan Zaworski.

Posel na Sejm
Rzeczypospolitej Polskiej

Eugeniusz Czykwin
Klub Parlamentarny SLD

Warszawa, 12 czerwca 2003 r.

Szanowny Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu RP

Jako przedstawiciel wnioskodawców projektu ustawy o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania uprzejmie przekazuję Panu Marszałkowi projekt ustawy z odniesieniem do uwag zawartych w opinii Biura Legislacyjnego Kancelarii Sejmu RP.

Z wyrazami szacunku

A handwritten signature in cursive script, reading "Eugeniusz Czykwin".

U S T A W A

z dnia
o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania

Art. 1. W ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2000 r. Nr 26, poz. 319) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 14:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Jeżeli odrębna ustawa lub ratyfikowana umowa międzynarodowa nie stanowią inaczej, kościół lub inny związek wyznaniowy powiadamia ministra właściwego do spraw wyznań religijnych i wojewodę właściwego ze względu na siedzibę jednostki organizacyjnej kościoła lub innego związku wyznaniowego o utworzeniu, zmianie nazwy, siedziby, granic lub połączeniu, podziale i zniesieniu diecezji (okręgów i porównywalnych jednostek organizacyjnych) oraz parafii (zborów, gmin i porównywalnych jednostek organizacyjnych).”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Jeżeli odrębna ustawa lub ratyfikowana umowa międzynarodowa nie stanowią inaczej, kościół lub inny związek wyznaniowy powiadamia w terminie 30 dni ministra właściwego do spraw wyznań religijnych i wojewodę właściwego ze względu na siedzibę kościoła lub innego związku wyznaniowego o zmianie siedziby oraz o zmianie osób wchodzących do kierowniczych organów wykonawczych, podając ich imiona i nazwiska, obywatelstwo i miejsce zamieszkania.”;

2) uchyla się art. 15;

3) art. 23 otrzymuje brzmienie:

„Art.23. Ministrowie właściwi do spraw oświaty i wychowania oraz do spraw szkolnictwa wyższego mogą określić w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres stosowania do nauczycieli, wychowawców i uczących się w szkołach, o których mowa w art. 21 oraz art. 22 ust. 3, uprawnień i świadczeń społecznych, a także nakładania obowiązków przewidzianych dla pracowników i uczących się w szkołach publicznych i szkołach wyższych, z uwzględnieniem równouprawnienia kościołów i innych związków wyznaniowych.”;

4) w art. 31 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, wnioskodawcy załączają notarialnie poświadczone podpisy oraz listę zawierającą imiona i nazwisko, datę urodzenia, miejsce zamieszkania oraz nazwę, serię i numer dokumentu tożsamości oraz numer PESEL każdego z wnioskodawców.”;

5) w art. 32 ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) adres siedziby kościoła lub innego związku wyznaniowego oraz dane osób wchodzących do kierowniczych organów wykonawczych:

- a) imiona i nazwisko,
- b) datę urodzenia,
- c) adres zamieszkania,
- d) nazwę, serię i numer dokumentu tożsamości,
- e) nr PESEL”;

6) w art. 32 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Jeżeli kościół lub inny związek wyznaniowy przewiduje tworzenie jednostek organizacyjnych mających osobowość prawną, statut powinien określać ich nazwy, teren działania, zakres uprawnień, zasady tworzenia, znoszenia i przekształcania tych jednostek, ich organy, zakres kompetencji, tryb podejmowania decyzji, sposób powoływania i odwoływania tych organów, sposób reprezentowania na zewnątrz oraz zaciągania zobowiązań majątkowych, a także przeznaczenie majątku pozostałego po zakończeniu likwidacji osoby prawnej kościoła lub innego związku wyznaniowego.”

7) w art. 34 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Do kościołów i innych związków wyznaniowych wpisanych do rejestru stosuje się odpowiednio art. 14.”;

8) art. 36 otrzymuje brzmienie:

„Art. 36.1. Wykreśleniu z rejestru podlega:

- 1) kościół lub inny związek wyznaniowy, którego sytuacja prawna i majątkowa została uregulowana w odrębnej ustawie,
- 2) kościół lub inny związek wyznaniowy, który zawiadomił organ rejestrowy o zaprzestaniu swojej działalności,
- 3) kościół lub inny związek wyznaniowy, który utracił cechy warunkujące uzyskanie wpisu do rejestru; dotyczy to w szczególności kościoła lub innego związku wyznaniowego, który w ciągu 3 lat nie odpowiedział na żądanie organu rejestrowego i nie zaktualizował wpisów do rejestru w zakresie określonym w art. 32 ust. 1 pkt 4.

2. Wykreślenie z rejestru następuje na podstawie decyzji organu rejestrowego.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3 oraz w art. 36a ust. 2 wykreślenie z rejestru następuje po przeprowadzeniu likwidacji.
4. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 likwidatorami są członkowie organu kościoła lub innego związku wyznaniowego uprawnionego do reprezentowania na zewnątrz i zaciągania zobowiązań majątkowych, jeżeli statut lub, w razie braku odpowiednich postanowień statutu, decyzja właściwego organu kościoła lub innego związku wyznaniowego nie stanowi inaczej.
5. Organ rejestrowy, w drodze decyzji, zarządza likwidację i wyznacza likwidatora:
 - 1) w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i w art. 36a ust. 2,
 - 2) w razie braku możliwości ustalenia likwidatora, o którym mowa w ust. 4.
6. Przed zniesieniem osoby prawnej, o której mowa w art. 32 ust. 3, kościół lub inny związek wyznaniowy zarządza jej likwidację i wyznacza likwidatora informując o tym organ rejestrowy oraz określa przeznaczenie majątku pozostałego po zakończeniu likwidacji.”;
7. Do obowiązków likwidatora stosuje się odpowiednio art. 37 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855).
8. Jeżeli statut kościoła lub innego związku wyznaniowego nie stanowi inaczej, majątek pozostały po zakończeniu postępowania likwidacyjnego kościoła lub innego związku wyznaniowego albo osób prawnych, o których mowa w art. 32 ust. 3, może być przeznaczony wyłącznie na cele charytatywno-opiekuńcze w drodze decyzji organu rejestrowego.”;

9) w art. 36a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- „1. Organ rejestrowy lub prokurator może wystąpić do sądu okręgowego o stwierdzenie niezgodności działania kościoła lub innego związku wyznaniowego z przepisami prawa, o których mowa w art. 27 ust. 1, lub ze statutem, o którym mowa w art. 32.”

10) w art. 38d ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- „1. Minister właściwy do spraw wyznań religijnych po zasięgnięciu opinii władz kościołów, o których mowa w art. 38a ust. 1 pkt 1-4 – określi, w drodze rozporządzenia, liczebność Komisji, szczegółowy tryb postępowania regulacyjnego oraz wynagrodzenie dla członków Komisji i personelu pomocniczego, uwzględniając w szczególności organizację pracy Komisji, zadania współprzewodniczących zespołów orzekających, oraz sposób prowadzenia i protokołowania rozpraw, orzekania i nadawania klauzul wykonalności orzeczeniom i ugodom.”.

Art. 2.1. Wnioski kościelnych osób prawnych o przywrócenie lub przekazanie własności nieruchomości lub jej części, o których mowa w:

- 1) w art. 47 ust. 1 i art. 48a ustawy z dnia 4 lipca 1991 r. o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego (Dz. U. Nr 66, poz. 287 i Nr 95, poz. 425, z 1993 r. Nr 7, poz. 34, z 1994 r. Nr 1, poz. 3 oraz z 1998 r. Nr 59, poz. 375, Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 756),
- 2) w art. 24 ust. 1 i art. 26a ustawy z dnia 13 maja 1994 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 73, poz. 324 oraz z 1998 r. Nr 59, poz. 375 i Nr 106, poz. 668),
- 3) w art. 40 ust. 1 i art. 42a ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Chrześcijan Baptystów w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 97, poz. 480 oraz z 1998 r. Nr 59, poz. 375, Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 756),

mogą być zgłaszane w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie ustawy. Roszczenia nie zgłoszone w tym terminie wygasają.

2. Wnioski, o których mowa w art. 47 ust. 1 ustawy powołanej w ust. 1 pkt. 1 składa się do Komisji Regulacyjnej do Spraw Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.
3. Wnioski, o których mowa w art. 24 ust. 1 i w art. 26 ustawy powołanej w ust. 1 pkt. 2 oraz w art. 40 ust. 1 i 3 ustawy powołanej w ust. 1 pkt. 3 składa się do Międzykościelnej Komisji Regulacyjnej.

Art. 3. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 23 i 38d nowelizowanej ustawy zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych na podstawie art. 23 i 38d w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

I. Proponowane zmiany w art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2000 r. Nr 26, poz. 319), zwanej dalej ustawą przewidują, że organami administracji rządowej właściwymi do odbioru powiadomień o zmianie siedziby oraz zmianie osób wchodzących do kierowniczych organów wykonawczych kościoła lub innego związku wyznaniowego będą równolegle: minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz wojewoda właściwy ze względu na siedzibę kościoła lub innego związku wyznaniowego, zaś w przypadku powiadomień dotyczących utworzenia, zmiany nazwy, siedziby, granic, połączenia, podziału i zniesienia diecezji (okręgów i porównywalnych jednostek organizacyjnych) oraz parafii (zborów, gmin i porównywalnych jednostek organizacyjnych), a także powiadomień o zmianie osób wchodzących do kierowniczych organów wykonawczych tych jednostek organizacyjnych: minister właściwy do spraw wyznań religijnych i wojewoda właściwy ze względu na siedzibę takiej jednostki organizacyjnej.

W dotychczasowym brzmieniu ustawa zobowiązuje władze kościołów lub innych związków wyznaniowych do powiadamiania ministra właściwego do spraw wyznań religijnych o wyżej wymienionych okolicznościach jedynie w odniesieniu do jednostek organizacyjnych o zasięgu ogólnopolskim oraz obejmujących swoimi granicami teren przekraczający granice jednego województwa.

Regulacja ta powoduje brak w Rejestrze kościołów i innych związków wyznaniowych (zwanym dalej Rejestrem), podstawowych informacji o kościelnych osobach prawnych, które obejmują swoimi granicami teren nie przekraczający granic jednego województwa.

Przyjęcie proponowanych zmian zapewni kompletność i aktualność w Rejestrze, o którym mowa w art. 30 ustawy, danych dotyczących kościelnych osób prawnych i ich organów, a tym samym spowodują umocnienie bezpieczeństwa obrotu prawnego.

Konsekwencją redakcyjną przyjęcia powyższych zmian jest uchylenie art. 15 ustawy, który przewiduje, że organem właściwym w niektórych wymienionych na wstępie przypadkach jest wyłącznie wojewoda oraz, w ślad za tym, zmiana art. 34 ust. 4.

Nowa redakcja art. 23 i art. 38d ust. 1 nowelizowanej ustawy wynika z konieczności uwzględnienia w przepisach upoważniających do wydania rozporządzeń wymogów określonych w art. 87 ust. 1 i art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Następuje to poprzez wskazanie rozporządzenia jako odpowiedniego rodzaju aktów wykonawczych, wyeliminowanie kościołów i innych związków wyznaniowych jako podmiotów współuczestniczących w ich wydawaniu oraz zawarcie w delegacjach do ich wydania stosownych wytycznych.

Proponowane zmiany art. 31 ust. 2 i art. 32 ust. 1 pkt 4 mają na celu ujednoczenie pojęć zawartych w ustawie z pojęciami zawartymi w ustawie z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2001 r. Nr 87, poz. 960 ze zm.) i w ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 369 ze zm.) i sprowadzają się do zastąpienia pojęcia „cecha dokumentu tożsamości” pojęciem „seria i numer dokumentu tożsamości oraz numer PESEL”, a także zastąpienie pojęcia „notarialnie potwierdzone podpisy” pojęciem „notarialnie poświadczane podpisy”.

Nowelizacja art. 36 ustawy ma na celu poprzedzenie wykreślenia kościoła lub innego związku wyznaniowego z Rejestru, z wyłączeniem sytuacji określonej w art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy, przeprowadzeniem postępowania likwidacyjnego tego kościoła lub innego związku wyznaniowego. Realizacja zapisu art. 36 ust. 3 w jego obecnym brzmieniu, stanowiącym, że w przypadku decyzji o wykreśleniu z rejestru na podstawie ust. 1 pkt 2.

minister właściwy do spraw wyznań religijnych wyznacza likwidatora, stosując odpowiednio przepisy Prawa o stowarzyszeniach, jest praktycznie niemożliwa. Na podstawie bowiem tej samej decyzji, która wyznacza likwidatora, kościół lub inny związek wyznaniowy podlega wykreśleniu z Rejestru, a tym samym traci przymiot osobowości prawnej. Likwidator ma więc prowadzić postępowanie likwidacyjne nieistniejącej już osoby prawnej. Projektowane zmiany wprowadzają obowiązek zarządzenia likwidacji i wyznaczenia likwidatora przed wykreśleniem kościoła lub innego związku wyznaniowego z Rejestru, które będzie następowało dopiero po zgłoszeniu przez likwidatora zakończenia postępowania likwidacyjnego i złożeniu wniosku o wykreślenie z Rejestru.

Dotychczasowe przepisy ustawy nie określają również trybu likwidacji mających osobowość prawną jednostek organizacyjnych kościołów lub innych związków wyznaniowych. Wprowadzenie do art. 36 ustawy proponowanego ust. 8 ma na celu usunięcie tej luki.

Proponowane zmiany, wobec treści art. 16 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz. U. Nr 74, poz. 368 ze zm.), przewidują również rezygnację z dotychczasowego zapisu art. 36 ust. 6 ustawy, przewidującego możliwość wniesienia skargi do Naczelnego Sądu Administracyjnego, na decyzje określone w tym przepisie.

Zmiana w art. 36a ust. 2 ma na celu dostosowanie nazwy sądu właściwego w sprawie stwierdzenia niezgodności działania kościoła lub innego związku wyznaniowego z przepisami prawa, o których mowa w art. 27 ust. 1 ustawy lub ze statutem kościoła lub innego związku wyznaniowego, do nazwy wynikającej z art. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 160, poz. 1064).

II. Przedmiotem nowelizacji projektowanej w art. 2 niniejszej ustawy jest przyznanie osobom prawnym wymienionych w nim kościołów prawa do występowania, w 2-letnim terminie, z określonymi w ustawach o stosunku Państwa do tych kościołów wnioskami o wszczęcie przez właściwe komisje regulacyjne postępowania mającego na celu uregulowanie ich spraw majątkowych dotyczących własności nieruchomości lub ich części oraz przywrócenie terminu do występowania z wnioskami o przekazanie do postępowania regulacyjnego przed tymi komisjami wniosków rewindykacyjnych rozpatrywanych obecnie w trybie postępowania administracyjnego.

Podstawowym założeniem projektowanej nowelizacji jest dążenie do wyrównania sytuacji prawnej kościołów wymienionych w art. 2 ustawy z sytuacją wszystkich pozostałych działających obecnie w Rzeczypospolitej Polskiej kościołów i związków wyznaniowych w zakresie możliwości dochodzenia przez nie swoich roszczeń rewindykacyjnych wobec państwa.

Wszystkie, poza wymienionymi w art. 2 ustawy, kościoły i związki wyznaniowe miały, przyznane przepisami ustaw regulujących ich stosunki z państwem lub ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, możliwość występowania z wnioskami o przywrócenie upaństwowionych nieruchomości lub ich części do powołanych w tym celu komisji regulacyjnych.

Osoby prawne Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego oraz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w RP i Kościoła Chrześcijan Baptystów w RP miały określone właściwymi przepisami uprawnienie do składania wniosków rewindykacyjnych wyłącznie w postępowaniu administracyjnym, przez co pozbawione były możliwości dochodzenia swoich roszczeń majątkowych wobec Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego przed komisjami regulacyjnymi składającymi się, na zasadzie parytetu, z przedstawicieli wyznaczonych przez ministra właściwego w sprawach wyznań religijnych oraz przez władze zainteresowanego kościoła. Postępowanie regulacyjne przed

wymienionymi komisjami, ze względu na swoje cechy szczególne, jak koncyliacyjność, brak właściwej postępowaniu administracyjnemu arbitralności, zasadę pierwszeństwa ugodowego rozstrzygnięcia sporów oraz możliwość rozstrzygnięcia spraw przez sądy powszechne w razie niezgodnienia orzeczenia przez komisje, w sposób doskonalszy zapewnia realizację ustawowych przepisów o regulacji stosunków majątkowych pomiędzy państwem i kościołami oraz innymi związkami wyznaniowymi, zapewniając właściwe poszanowanie z jednej strony interesów publicznych a z drugiej - słusznym praw zainteresowanego kościoła. Przyznanie wymienionym w art. 2 kościołom możliwości dochodzenia przed komisjami regulacyjnymi swoich roszczeń, których z różnych względów nie zgłosiły w postępowaniu administracyjnym, zapewni ich równe traktowanie z kościołami, które uprawnienia takie uzyskały już wcześniej na podstawie przepisów ustaw regulujących ich stosunki z państwem.

Przepisy ustaw o stosunku Państwa do poszczególnych kościołów i innych związków wyznaniowych oraz ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania ustanowiły dla poszczególnych kościołów terminy do składania wniosków do właściwych komisji regulacyjnych wahające się od ok. 1,5 roku do 5 lat.

Termin 2-letni do składania wniosków rewindykacyjnych do Komisji Majątkowej przewidziany był w art. 62 ust. 3 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29, poz. 154 ze zm.). Termin ten ustawą z dnia 11 października 1991 r. o zmianie ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 107, poz. 459) został przedłużony o ponad 1 rok - do dnia 31 grudnia 1992 r. Termin 2 lat do składania wniosków rewindykacyjnych do Komisji Regulacyjnej przewidywał także art. 43 ust. 3 ustawy z dnia 13 maja 1994 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 73, poz. 323 ze zm.). Natomiast art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do gmin wyznaniowych żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 41, poz. 251 ze zm.) określił dłuższy niż przewidziany dla innych kościołów, 5-letni termin do składania wniosków rewindykacyjnych do Komisji Regulacyjnej do Spraw Gmin Wyznaniowych Żydowskich przez gminy wyznaniowe żydowskie i Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich.

Pozostałe kościoły i inne związki wyznaniowe, stosownie do przepisów art. 38a ust. 2 nowelizowanej ustawy oraz art. 36a ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 97, poz. 479 ze zm.) i art. 34a ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do kościoła Adwentystów Dnia Siódmego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 97, poz. 481 ze zm.) - w brzmieniu nadanym im przez art. 1 pkt 17 oraz art. 6 i 8 ustawy z dnia 26 czerwca 1997 r. o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 59, poz. 375), mogły składać wnioski rewindykacyjne do Międzykościelnej Komisji Regulacyjnej w terminie do 31 grudnia 1998 r., a więc w terminie, który zgodnie z intencjami ustawodawcy miał być terminem ok. 1,5 rocznym. Z niezależnych od tego zamiaru przyczyn (veto Prezydenta R.P.) termin ten uległ skróceniu do 7 miesięcy i 2 dni.

Zgodnie z art. 14 cytowanej ustawy z 26 czerwca 1997 r. osoby prawne trzech kościołów wymienionych w projektowanym art. 2 ustawy, tj. Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego oraz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w RP i Kościoła Chrześcijan Baptystów w RP mogły natomiast, w terminie 3 miesięcy od dnia jej wejścia w życie, występować wyłącznie o rozpoznanie (odpowiednio przez Komisję Regulacyjną do Spraw Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego i Międzykościelną Komisję Regulacyjną) wszczętych na ich wniosek spraw w przedmiocie przywrócenia im własności upaństwowionych nieruchomości, w których nie zostały zakończone postępowania administracyjne.

Niezależnie od tego, przewidziany na składanie powyższych wniosków okres okazał się zbyt krótki, nie zapewniający w dostateczny sposób możliwości realizacji ustawowego uprawnienia w rozsądnym terminie. Wiele osób prawnych zainteresowanych kościołów nie zdołało w okresie 3 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie dokonać oceny spraw pozostających w toku i złożyć stosownego wniosku do komisji regulacyjnych przez co przepis ten pozostał w znacznej części przepisem martwym.

Z powyższych względów Prawosławny Metropolita Warszawski i Calej Polski zwrócił się do Prezesa Rady Ministrów o podjęcie inicjatywy legislacyjnej skutkującej wydłużeniem wskazanego wyżej 3-miesięcznego terminu oraz umożliwieniem składania nowych wniosków w postępowaniu regulacyjnym bezpośrednio do Komisji Regulacyjnej do Spraw Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego. Do prośby tej przyłączyły się władze Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w RP i Kościoła Chrześcijan Baptystów w RP.

Projektowane ustalenie 2 letniego terminu do składania wniosków o wszczęcie postępowania regulacyjnego przez właściwe komisje regulacyjne oraz przywrócenie terminu do przekazania do tych komisji nie zakończonych dotychczas postępowań administracyjnych jest wyrazem uznania powyższej prośby Kościołów za uzasadnioną i zapewni możliwość realizacji zadań dla których powołane zostały wymienione wyżej komisje, a ponadto odpowiada konstytucyjnej zasadzie równego traktowania kościołów i innych związków wyznaniowych.

Omawiane umożliwienie składania nowych wniosków rewindykacyjnych, a w szczególności wniosków o „przekształcenie” trybu postępowania regulacyjnego, nie zmienia ustalonych pierwotnie podstaw prawnych roszczeń majątkowych kościelnych osób prawnych kościołów wymienionych w art. 2 projektu.

Proponowany art. 3 projektu ma na celu umożliwienie zachowania ciągłości prac Międzykościelnej Komisji Regulacyjnej na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 lutego 2002 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania regulacyjnego przed Międzykościelną Komisją Regulacyjną (Dz. U. Nr 12, poz. 151 ze zm.) do czasu wejścia w życie rozporządzenia, które ma być wydane na podstawie nowelizowanego upoważnienia.

Nie jest możliwe oszacowanie ewentualnych skutków finansowych nowelizacji projektowanej w art. 2 dla budżetu państwa, ze względu na niemożliwą obecnie do ustalenia liczbę nowych wniosków o wszczęcie postępowań regulacyjnych, które kościoły i inne związki wyznaniowe złożą w przywróconym terminie a tym bardziej liczbę postępowań, które zakończą się zaspokojeniem roszczeń wnioskodawców poprzez przyznanie odszkodowania pieniężnego i wysokość tych odszkodowań. Z aktualnego rozeznania wynika, że liczba nowych wniosków nie będzie znaczna.

III. Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, a także na sytuację i rozwój regionalny.

Zagadnienia związane z gwarancjami wolności sumienia i wyznania nie są regulowane przez Układ Europejski ustanawiający stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską z jednej strony, a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi, z drugiej strony. W związku z tym nie jest konieczne opiniowanie przedmiotowego projektu ustawy pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 25 kwietnia 2003 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia
w sprawie zgodności poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o
gwarancjach wolności sumienia i wyznania z prawem Unii Europejskiej

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. - Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: Monitor Polski z 2002 r. Nr 23, poz. 398) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Przedmiot projektu ustawy obejmuje następujące kwestie: właściwości organów administracji w sprawach odbioru powiadomień o zmianie siedziby oraz osób wchodzących w skład kierowniczych organów wykonawczych kościoła lub związku wyznaniowego, dostosowania do Konstytucji przepisów dotyczących wydawania rozporządzeń, ujednoczenie pojęć występujących w ustawie z innymi ustawami, procedury likwidacji kościoła lub związku wyznaniowego. Ponadto projekt przewiduje przywrócenie terminu do występowania przez kościelne osoby prawne z wnioskami o wszczęcie postępowania regulacyjnego mającego na celu uregulowanie ich spraw majątkowych.

2. Stan prawa wspólnotowego materii objętej projektem ustawy

Przedmiot projektu ustawy nie jest regulowany przepisami Prawa Unii Europejskiej.

3. Układ Europejski

Układ Europejski ustanawiający stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską z jednej strony a Wspólnotami i ich państwami członkowskimi z drugiej strony nie dotyczy materii projektu.

4. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa wspólnotowego i postanowień Układu Europejskiego

Projekt ustawy nie jest objęty regulacjami prawa Unii Europejskiej oraz zobowiązaniem dostosowawczym wynikającym z Układu Europejskiego

5. Konkluzje

Projekt ustawy o zmianie ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania oraz o zmianie niektórych ustaw nie jest objęty prawem Unii Europejskiej oraz obowiązkiem dostosowawczym wynikającym z Układu Europejskiego.

Sporządził: Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował: Dyrektor Biura Studiów i Ekspertyz

Wiesław Stąski

Deskryptory Bazy REX: Unia Europejska, kościoły, administracja, własność

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 23 lipca 2003 r.

Cena 0,66 zł + 22% VAT

